

Julkaistu Esitys-lehdessä 1/2017: Poliittisuudesta ja työstä
Kaupunki näyttämönä -palsta

EPÄILTY

Lähdin kaupungille taiteen tekeminen mielessä. Siinä sivussa päädyin katselemaan kaupunkia ja itseäni uusin silmin. Mitä kaupunki saa meidät ajattelemaan? Millaisessa emotionaalisessa maastossa kävelemme päivästä toiseen? Millaisena minut nähdään ja millaisena näen itseni? Ja miksi minusta tuntuu siltä kuin mielessäni asustaisi kokonainen salillinen kutsumattomia vieraita – kollektiivisen tajuntamme syyttäjät, tuomarit ja valamiehistöt?

Hullu

On tammikuinen perjantaipäivä Helsingissä. Olen lähdössä tekemään taidetta. Otan työkalukseni rytmin – yritän irrottautua arjen rytmistä.

Pysähdyn Aleksanterinkadulla paikalleni ja jään seisomaan. Hengittelen. Kuuntelen kaupungin ääniä, katselen liikettä kadulla. Minulla ei ole kiire minnekään, nautin hetkestä ja aistin maailmaa ympärilläni.

Sitten jokin alkaa häiritä. Tuo nainen taisi katsoa minua pitkään. Ja tuo. Nautintoni alkaa hapertua levottomaksi kihinäksi. Ohikulkevasta autosta tuijotetaan. Tekee mieli tehdä jotain. Kaivaa puhelin esiin, etsiä jotain taskuista, sito kengännauhat.

En anna periksi vaan seisoa törötän itsepäisesti, enkä aisti enää mitään muuta kuin oman sisäisen taisteluni. Hullu. Sitä ne ajattelevat, luulen. Itse asiassa alan olla varma siitä.

Varas

Jatkan matkaani ja astun sisään Stockmannin tavarataloon.

Siellä maleksin ympäriinsä, jään seisomaan, ajelen hissillä ylös ja alas. Vähitellen kiusallinen tunne

alkaa hiipiä pitkin selkärankaa. Se tuntuu jotenkin tutulta.

Huomaan vertailevani vaatteita arvioivin katsein ja löydän itseni kenkäpari kädessäni. Enhän minä näitä halua. Tajuan, että olen alkanut esittää asiakasta. Silmäni etsiytyvät seinien ylänurkkiin. Kameroita. Sieltä sen täytyy virrata. Siksi takerrun kauppatavaroihin. Yritän olla epävarasmainen. Kiusaannun siinä määrin, että liukenen paikalta yrittäen välttää kameroihin vilkuilua.

Narkomaani

Ennen pitkää kaupungissa maleksiminen alkaa kusettaa. Koska en halua ostaa mitään enkä joutua enää silmätikuksi ulkona virtsailun takia, etsin kirjaston ja sieltä vessan.

Vessassa on sininen valo. Tiedän mitä se tarkoittaa. Täällä heroinisti ei löydä verisuoniaan, niin olen kuullut. Parasta pissata nopeasti, ettei joku ala ihmetellä mitä täällä oikein teen. Minulla alkaa olla hiukan huono omatunto. Taidan olla täällä oikeastaan luvatta, enhän ole lukemassa, saati sitten lainaamassa mitään. Pitäisikö selailta paria kirjaa ja ansaita sillä pissaoikeudet? Ja sitä paitsi, tuo verisuonihan näkyy ihan selvästi, voisin piikittää siihen huoletta. Epäilemättä oikeissa olosuhteissa tekisinkin niin. Vedän hihat käsivarsien peitoksi ja luikin äkkiä ulos kirjastosta.

Raiskaaja

Alkaa hämärtyä ja muistan, että minunhan piti tehdä taidetta. Suuntaan kohti Eiran rantaa suunnitellakseni ääninauhaa esitystä varten.

Rannan ja kaupungin väliin jää venevarikko ja käyttämätön rautatie. Kuljeskelen veneiden seassa ja joutomaalla. Rantatieltä kävelee tälle harmaalle vyöhykkeelle koiraa ulkoiluttava nainen, suunnaten editseni kohti rautatietä.

Ennen kuin ehdin ajatella asiaa, olen muuttanut suuntaani. Koukkaan kauemmaksi, en kulje hänen perässään vaan päinvastoin vaikuttaa siltä, että olen matkalla aivan eri suuntaan. Tunnistan tämän olon. Jos iltalenkillä joudun pururadalla yksinäisen naisen taakse, ohitan hänet reippaasti, valitsen toisen reitin tai jään sitomaan kengännauhojani. On selvää mitä yksinäinen mies yksinäisen naisen takana pimeässä tarkoittaa.

En tahdo olla raiskaaja. Mitä jos nainen alkaa pelätä? Entä jos hän huutaa apua? Tai entä jos sisälläni asuukin piilevä irstailija, joka vain odottaa sopivaa tilaisuutta ottaa minut valtaansa? Sitä ei kannata jäädä odottelemaan. Paras ohittaa, heti.

Palaan mielessäni takaisin tähän hetkeen, venevarikolle. Itse asiassa on varsin outoa ylipäättään kävellä täällä veneiden seassa ilman koira. Miten oikein selitän sen, jos joku tulee kysymään? Ainakin täytyy olla matkalla jonnekin. Kävelen päättäväisesti kohti rantaa.

Pedofiili

Ennen pitkää saan idean, jota haluan kokeilla. Tarvitsen mukavan äänimaiseman: lapsia täynnä olevan leikkipuiston. Kaivan mikrofonin esiin ja saapastelen Tehtaankadulla sijaitsevan puiston luo kuulokkeet korvissani toivoen, että lapset ovat paikalla vielä näin alkuillasta.

Onnekseni hiekkalaatikot, liukumäet ja keinut ovat täynnä kiljahtelevia ja nauravia poikia ja tyttöjä ja asetun aidan viereen mikrofonin ojossa. Ei mene pitkään ennen kuin huomaan tilanteessa jotain outoa.

Yhtäkkiä en enää nautikaan lasten äänistä vaan alan haluta pois. Kunpa nauha olisi jo valmis. Mutta ei, tarvitsen viisi minuuttia ääniä, joten parasta vain rauhoittua. Enhän ole tekemässä mitään väärää, enhän? Yksinäinen mies katselemassa leikkiviä lapsia. Ihan normaalia. No, ihan normaalia pedofiilille, ajattelen. Yritän työntää tuon ajatuksen mielestäni ja keskittyä ääniin, niitähän olen hankkimassa. Ihania lasten ääniä. Äh, sekin alkaa kuulostaa perverssiltä.

Lopulta pakotan itseni rentoutumaan. Se käy työstä, mutta melkein onnistun. Sitten kiusallinen viisiminuuttinen lasten äärellä on ohi ja poistun.

Sairas

Illan tullen päädyn vielä katsojaksi pieneen hiljaisuutta käsittelevään esitykseen Töölönlahden rannalle. Seison vesirajassa olevan kevään viimeisen jäälautan päällä ja luen esityksen sisältämiä toimintaohjeita.

Minua pyydetään sulkemaan silmäni ja vajoamaan hitaasti maahan. Vilkuilen olkieni yli ja odotan

että takaani kulkevat ihmiset ovat menneet. Tunnen vastuuta heistä. Mitä jos he säikähtävät? Näkevät rannassa makaavan ruumiin ja luulevat että jotain on tapahtunut.

Ehkä on parempi siirtyä noiden puiden varjoon, siellä olen paremmin piilossa katseilta. Ehkä kukaan ei huomaa, jos olen nopea. Ai niin, tämä oli esitys hiljaisuudesta, se ei kai voi olla nopeaa? Pilaan vielä esitykseni kiirehtimällä. Tai jos olen hidas, pilaan sen aiheuttamalla hämmennystä viattomissa ohikulkijoissa.

Esityksen antama tehtävä tuntuu mahdottomalta toteuttaa, mutta onneksi se lopulta palkitsee minut. Kun haasteellisen vajoamisen jälkeen makaan maassa ja avaan silmäni, on näkymä mahtava. Maailma on kallellaan, kaupungin valot heijastuvat upeana kirjona meren tyyneen pintaan ja kehoni lepää kylmää maata vasten.

Kaikista häiritsevistä ajatuksista huolimatta olen saavuttanut uuden näkökulman! Kun yritän nousta, on piponi jäänyt kiinni maahan.

Jälkikirjoitus: Villa Mehu

Myöhemmin vierailen edesmenneen taiteilijasielun **Elis Sinistön** asumuksilla ja ajatukseni palaavat rooleihin, joiden kahleissa elämme. Sinistö ei asettunut kulttuuristen mallien ohjastamaksi. Punatiilitalon sijaan hän rakensi parikymmentä toinen toistaan omintakeisempaa majaa ja mökkiä metsän siimekseen. Hän antoi mielikuvituksensa muuttua elämäksi, kodiksi.

Muottien hylkääminen johti kuitenkin erakoitumiseen, tai toisinpäin. Valamiehistö jäi kaupunkiin, kun Sinistö meni metsään. Voisiko olla toisinkin? Uskaltaisimmeko elää yhdessä ilman sisäisen syyttäjän valvovaa silmää?

Minä ainakin aion tänään uskaltaa. Häädän itseni lempeästi oikeussalista aina kun sieltä löydyn. Koetan olla se mitä olen, enkä se mitä luulen muiden luulevan minun olevan.